

Sagsnr.: 15-7121-000005

Dato: 19. juni 2015

Referat af møde i Natura 2000 Dialogforum afholdt den 28. maj 2015

Mødedeltagere:

Danmarks Fiskeriforening PO:	Sven Erik Andersen, Ole Lundberg, Henrik Lund, Jonathan Jacobsen
Baltic Sea Advisory Council:	Sally Clink
Dansk Amatørfiskerforening:	Kaj Poulsen
OCEANA:	Christina Abel
WWF:	Mette Blæsbjerg
Greenpeace:	Magnus Eckeskog
DOF:	Knud Flensted
DN:	Bo Håkansson
Danmarks Jægerforbund:	Iben Hove Sørensen
DCE/Institut for Bioscience:	Jonas Teilmann, Signe Sveegaard og Rasmus Due Nielsen
DTU Aqua:	Thomas Kirk Sørensen, Finn Larsen og Josefine Egekvist
Naturstyrelsen (NST):	Marie-Louise Krawack
NaturErhvervstyrelsen (NAER):	Jakob Munkhøj Nielsen (formand), Bjørn Wirlander, Anja Gadgård Boye, Elsbeth Teichert, Helle Torp Christensen og Pernille B. Jensen (ref.)

Dagsorden:

1. Velkomst v/formanden
2. Præsentation af 2012 kortlægningen v/NST
3. Status vedr. Natura 2000 og fiskeri v/NAER
 - a) Forslag sendt til Kommissionen i form af "Joint recommendation" fra DK, SE og DE: Beskyttelse af stenrev og boblerev i Kattegat, Bælthavet og vestlige Østersø
 - b) Kommende fiskerireguleringsforslag
 - områder med udenlandsk fiskeri
 - kystnære områder med dansk fiskeri
 - c) Fødevareministeriets videre arbejde med Natura 2000 på havet
 - d) Arbejdet med Natura 2000 ift. andre medlemslande
4. Beskyttelse af marsvin
 - a) Præsentation af SAMBAH-projektet v/DCE
 - b) Præsentation af bifangstprojekt v/DFPO
5. Beskyttelse af havfugle: Status på projekt v/DCE
6. Orientering om Natura 2000 planer v/NST
7. Eventuelt.

1. Velkomst v/ formanden

Jakob Munkhøj Nielsen bød velkommen til mødet, det sidste møde i Natura 2000 Dialogforum med ham som formand. Pr. 1. juni vil jobbet være som fødevarechef i Fødevare København. Ny formand for mødekredsen vil fremadrettet være Bjørn Wirlander (tilstede på mødet), som er ny enhedschef i Center for Fiskeri pr. 1. juni 2015.

Der var en kort præsentationsrunde. Ny fast repræsentation i mødekredsen er Magnus Eckeskog fra Greenpeace og Iben Hove Sørensen fra Danmarks Jægerforbund. Iben erstatter Ole Noe.

Der var ingen bemærkninger til den udsendte dagsorden.

Jakob Munkhøj Nielsen orienterede om indholdet for mødet, hvor fokus er i) at give en status på de senest kortlagte Natura 2000 områder i de indre danske farvande, ii) status på afsendte fiskeriregulerings-forslag samt iii) det videre arbejde med beskyttelse af de resterende Natura 2000 områder med rev på udpegningsgrundlaget.

Jakob Munkhøj Nielsen fulgte op på udeståender fra sidste møde (afholdt den 4. december 2014), hvor NAER havde lovet opdatering på følgende;

- Forbedret kommunikation med Nøglefiskerne (med henblik på indhentning af bifangstdata af fugle) – der er dialog med Aarhus Universitet om dette
- Præcisering af tidligere høringsbemærkninger fra hhv. DFPO og NSAC – NAER har nu præciseret, i de til Kommissionen fremsendte reguleringsforslag, at der er afgivet særskilte bemærkninger fra de to organisationer
- Oversigt over andre medlemslandes aktuelle marine Natura 2000 initiativer – NAER er i gang med at indhente data fra andre medlemslande, hvilket er en langsommelig proces. Det forventes, at der på næste møde i Natura 2000 Dialogforum foreligger en opdateret bruttoliste.

2. Præsentation af 2012 kortlægningen v/Marie-Louise Krawack

Marie-Louise Krawack præsenterede den seneste kortlægning, som bestod af en supplerende kortlægning (udført i 2014 af GEUS og DCE) til de Natura 2000 områder, som blev screenet i 2012. Den supplerende kortlægning har været nødvendig i lyset af NAERs behov for kendskab til de nøjagtige lokaliseringer og udbredelser af revstrukturer med henblik på senere fiskeriregulering i områderne. I alt er 38 Natura 2000 områder i de indre danske farvande blevet screenet, hvor der er foretaget en supplerende kortlægning i 8 af områderne.

Som noget nyt har NST udviklet en database, hvor de nye naturtypekort med tilhørende gis-data er tilgængelige [se mere her: <http://naturstyrelsen.dk/vandmiljoe/havet/raastoffer/raastofindvinding-paa-havet/kort-og-data/>].

Mette Blæsbjerg spurgte til, om der som for 2011 kortlægningen, er lavet en beregning, af hvor meget af substrattype 3, som ikke i direkte tilknytning til substrattype 4, og som dermed ikke vil blive beskyttet.

Marie-Louise Krawack nævnte, at denne beregning endnu ikke er foretaget, men at det vil ske inden længe.

Thomas Kirk Sørensen spurgte, om det gav anledning til udpegning af nye Natura 2000 områder eller ændring af eksisterende, nu hvor der foreligger et forbedret kortgrundlag.

Marie-Louise Krawack oplyste dertil, at der i den supplerende kortlægningsøvelse ikke er kortlagt udenfor de eksisterende Natura 2000 områders afgrænsning. Der vil dog ske en opsamling af viden fra de tidligere kortlægninger ved næste opdatering af udpegningsgrundlaget som typisk sker hvert 6. år.

Henrik Lund spurgte ind til, om anvendelsen af 'multibeam' i kortlægningen er en mere usikker metode, end anvendelsen af sidescan. Et eksempel på at dette kunne være tilfældet, er i Natura 2000 området "Centrale Storebælt", hvor fiskeriet (bundsløbende) overlapper med de nyligt kortlagte rev vha. multibeam. Derudover blev der spurgt til ambitionsniveauet i Habitatdirektivet – og om det fremgår af direktivet, at det er nødvendigt at beskytte rev 100 %?

Marie-Louise Krawack oplyste, at der viste sig at være svagheder ved anvendelsen af tidligere indsamlede multibeam, og at der vil blive kigget nærmere på data for lige netop Storebælt. Hvad angår forpligtigelserne i Habitatdirektivet, vil NST kigge mere herpå i relation til krav om niveauet af beskyttelsen.

3. Status vedr. Natura 2000 og fiskeri v/Anja Gadgård Boye

a) Forslag sendt til Kommissionen i form af "Joint recommendation": Beskyttelse af stenrev og boblerev i Kattegat, Bælthavet og vestlige Østersø

Anja Gadgård Boye oplyste, at de to tidligere drøftede reguleringsforslag for beskyttelse af stenrev og boblerev i 10 marine Natura 2000 områder blev sendt til Kommissionen i hhv. februar og marts måned. Begge forslag har været behandlet i STECF, som er Kommissionens videnskabelige komité. Der er ingen kritiske bemærkninger til de danske forslag. Eneste bemærkning er en generel betragtning omkring fiskerikontrol af foreslåede fiskeriregulerings tiltag for mindre fartøjer (under 12 meter).

Seneste forlydender fra DG Mare er, at de forventer at overholde fristen for videre distribution til Parlamentet og Rådet, således at der kan forventes en delegeret retsakt i løbet af sensommeren. Det har taget tid, at få de to reguleringsforslag gennem systemet i Kommissionen, hvilket formodentlig skyldes, at DK er det første medlemsland, som fremsender Natura 2000 reguleringsforslag under den nye reformerede fiskeripolitik. Særligt har Kommissionen været tilfredse med, at flere lande (Sverige og Tyskland) har tilsluttet sig de danske forslag.

b) Kommende fiskerireguleringsforslag

Trods det forestående folketingsvalg, arbejder Center for Fiskeri videre med de 2 spor der er lagt for formulering og implementering af fiskeriregulering i regi af Natura 2000; hhv. det internationale spor, hvor områderne med udenlandske fiskeriinteresser hører under og det nationale spor, som udelukkende omfatter kystnære Natura 2000 områder, hvor det kun er tilladt for danske fartøjer at udøve fiskeri.

Der er aftalt en fælles proces med de svenske myndigheder for de kommende reguleringsforslag, som pt. er under udarbejdelse. Det forventes (afhængigt af folketingsvalgets udfald), at samtlige medlemslande inviteres til opstartsmøde i Göteborg til september, hvor der samtidig vil blive etableret arbejdsgrupper, som skal gøre forslagene færdige. Alle medlemslande er velkomne til opstartsmødet og til at følge arbejdet i arbejdsgrupperne, men i sidste ende er det udelukkende medlemslandene med direkte fiskeriinteresser i områderne, som skal underskrive den fælles henstilling til Kommissionen.

- Områder med udenlandsk fiskeri (internationalt spor)

De kommende reguleringsforslag omfatter 7 Natura 2000 områder:

4 områder i Kattegat:	”Store Middelgrund” ”Schultz, Hastens Grund samt Briseis Flak” ”Strandenge på Læsø” ”Havet omkring Nordre Rønner”
3 områder i vestlige Østersø:	”Adler Grund og Rønne Banke” ”Centrale Storebælt og Vresen” ”Flensborg Fjord”

Tilgangen til fiskeriregulering er i overensstemmelse med tidligere forslag, hvor kortlagte rev beskyttes ved udlægning af en generel bufferzone på 240 meter.

Henrik Lund fremhævede, at den valgte model om anvendelse af 3 års fiskeridata kun inddrager fiskeridata for en kort periode (2010-2014), hvormed man kun får et øjebliksbillede af fiskeriet i områderne – det historiske fiskeri vil ikke nødvendigvis kunne spores.

Mette Blæsbjerg spurgte ind til, om forventningen stadig var, at stå med færdige reguleringsforslag for de nævnte områder inden årets udgang.

Anja Gadgård Boye oplyste, at ifølge Kommissionens regelsæt for udarbejdelse af forvaltningstiltag i marine Natura 2000 områder, er det tilstrækkeligt med en dataserie på 3 sammenhængende år. NAER vil dog anvende nye fiskeridata i takt med at de oparbejdes, således at der for kommende forslag arbejdes med en 4 årig periode (2010-2014).

Med hensyn til tidsperspektivet for forslagene, forventes processen ikke at tage så lang tid som med de første forslag. Forventningen er, at NAER kan fremsende en færdig pakke med

fiskeriforvaltningstiltag for de 7 områder sammen med fælles henstillinger i ultimo december 2015/ primo 1. kvartal 2016.

”Kims Top” har NAER fravalgt at inddrage i det kommende reguleringsforslag for Kattegat. I stedet vil dette område reguleres i en senere proces, hvor Havstrategidirektivet samtidigt skal udrulles.

- **Kystnære områder med dansk fiskeri (nationalt spor)**

Det nationale spor med beskyttelse af områderne i de indre danske farvande køres sideløbende, med udfærdigelsen af de internationale fiskerireguleringsforslag. Den nationale proces ligner den forrige proces for nationale områder, som resulterede i den første Natura 2000 bekendtgørelse (Bek. nr. 1048/2013). Der arbejdes for en konsolidering af denne bekendtgørelse, så den også omfatter regulering nedenstående 10 områder for beskyttelse af rev. Selve tilgangen til beskyttelsen forventes også her at være uændret. Den kommende bekendtgørelse vil omfatte beskyttelse af 10 kystnære områder samt de 4 områder, som allerede er beskyttet;

”Horsens Fjord”
”Nakskov Fjord”
”Præstø Fjord”
”Smålandsfarvandet”
”Hesselø”
”Stavns Fjord”
”Lillebælt”
”Hirsholmene”
”Sydfynske Øhav”
”Stevns Rev”

Det forventes, at bekendtgørelsen kan sendes i høring kort efter sommerferien (3. kvartal 2015).

c) Fødevarerministeriets videre arbejde med Natura 2000 på havet

Anja Gadgård Boye oplyste, at NAER forsætter med at arbejde ud fra den tematiske tilgang til beskyttelse i de marine Natura 2000 områder – og ser frem til at få taget hul på opstartsprocesserne for områderne beliggende i Nordsøen, når disse inden længe kortlægges.

Jakob Munkhøj Nielsen orienterede om, at processen omkring implementering af Havstrategi-direktivet i øjeblikket er præget af gennemgang af de mange indkomne høringssvar. En status herpå vil blive forelagt regeringen, når den er tiltrådt (forventeligt i juli måned).

d) Arbejdet med Natura 2000 i forhold til andre medlemslande

Anja Gadgård Boye orienterede om et netop afholdt Natura 2000 seminar i St. Malo, Frankrig, hvor den danske delegation bestod af repræsentanter fra NAER, NST, WWF og DFPO. Seminaret var arrangeret af DG ENVI i samarbejde med det franske miljøministerium og var et led i Kommissionens opfølgning på medlemsstaternes implementering af Natura 2000 direktiverne.

NAER holdt sammen med NST et oplæg, hvor fokus var på samarbejde mellem de to ministerier, den danske tilgang til Natura 2000 både ift. udarbejdelse af planer og indsatser, men også ift. fiskeriregulering, involvering af interessenter og hvordan DK har håndteret den regionale proces i overensstemmelse med artikel 11 og 18 for de forslag, som blev fremsendt til Kommissionen tidligere på året.

[Oplægget er vedhæftet mødereferatet]

På seminaret lykkedes det desuden, at få seneste nyt fra flere medlemslande omkring deres igangværende Natura 2000 initiativer:

Sverige: forsætter deres arbejde med beskyttelse af delområder i ”Bratten”. De har endnu ikke kortlagt deres mange Natura 2000 områder, på trods af at der er en bagkant for udarbejdelse af beskyttelsesforanstaltninger inden udgangen af 2016. Derudover har de igangsat et større projekt kaldet ”Västerhavet”, som omfatter mere end 70 Natura 2000 områder - omkring 65 af områderne er beliggende kystnært og dermed ikke interessant for danske fiskeriinteresser. Den primære årsag til at svenskerne ikke er nået ret langt med formulering af reguleringsforslag, skyldes at de ikke kun skeler til Natura 2000 direktiverne, men tillige inddrager Havstrategidirektivet og anbefalinger i HELCOM og OSPAR-regi.

Irland: har udpeget mere end 100 Natura 2000 områder – langt de fleste beliggende kystnært. De har endvidere fordoblet deres akvakulturproduktion, og i Natura 2000 områderne. Irland har desuden fastsat målsætninger for marsvin i 3 større Natura 2000 områder, hvor der nu ikke tillades faste konstruktioner i marsvinenes bevægelsesområder – fiskeriaktiviteter anses ikke som faste konstruktioner.

UK, Belgien og Holland: barsler alle med reguleringsforslag - dog foreligger intet konkret endnu.

Generelt virker det til, at andre medlemslande i højere grad arbejder med Natura 2000 områdernes samlede udpegningsgrundlag, hvor arbejdet skrider langsomt frem. En række medlemslande mener, at den danske (tematiske) tilgang er en mere pragmatisk løsning, hvilket bevirker en hurtigere implementering af beskyttende foranstaltninger.

4. Beskyttelse af marsvin

a) Præsentation af SAMBAH projektet v/ Jonas Teilmann

Jonas Teilmann præsenterede resultaterne fra SAMBAH-projektet. SAMBAH er et internationalt EU Life+ sponsoreret samarbejde mellem alle EU landene omkring Østersøen, senest med deltagelse af Rusland ligeså. Projektet udsprang af, at der ikke findes en metode til bestandsvurdering af marsvin, i områder, hvor forekomsten er meget lav. Det overordnede formål med projektet har således været, at udvikle en praktisk metode til at forstå populationsstørrelser og udbredelse samt fluktuationer, som på sigt kan bidrage til at udpege de bedste beskyttelsesområder for marsvin i Østersøen. Dataindsamlingen er slut og en endelig afrapportering af projektet forventes til efteråret. Russiske data er ikke indhentet endnu.

I alt er der indsamlet data fra 304 stationer, hvor over 60 % af Østersøen har været dækket af stationerne i projektperioden (1. maj 2011 – 30. april 2013). De foreløbige oparbejdede data viser:

I vintersæsonen – for hele Østersøområdet: tilstedeværelse af 2.889 marsvin (densitet 0.017)

I sommersæsonen – NØ del af Østersøen: 447 marsvin (densitet 0.0033)

I sommersæsonen – SV del af Østersøen: 21.512 marsvin (densitet 0.63).

Data indikerer, at Østersøbestanden vandrer vestpå i ynglesæsonen, særligt til dansk farvand.

Ole Lundberg spurgte, om resultaterne skulle betragtes som et nyt nulpunkt, og om der er besluttet et behov for beskyttelse af marsvinene, når nu der er så mange flere tilstede i dansk farvand, end først antaget.

Henrik Lund nævnte, at SCANS tællinger i Nordsøen har vist, at populationen der er forandret meget på blot 10 år. SAMBAH kan vel blot betragtes som et øjebliksbillede. Ud fra SAMBAH data, vil det være svært at udpege specifikke beskyttelsesområder, da situationen om bare få år kan være anderledes.

Jonas Teilmann oplyste, at der de senere år har været debat omkring bestanden i Østersøen, som der foreligger få oplysninger om. Bestanden i den østlige del af Østersøen vurderes, at være truet pga. det lave bestandsestimat, og der er stadig behov for mere dataindsamling før det konkret kan siges noget mere fast om bestandens bevaringsstatus. Et nyt projekt ”MAMBO” er i planlægningsfasen, og skal bl.a. supplere de indhentede SAMBAH-data med flytællinger i den centrale del af Østersøen.

[Præsentationen er vedlagt mødereferatet].

b) Præsentation af bifangstprojekt v/ Jonathan Jacobsen

Jonathan Jacobsen præsenterede DFPO´s indsamling af bifangster i dansk MSC-certificeret garnfiskeri i Nordsøen. DFPO har bedt deres medlemmer, som fisker i området om, at udfylde en ”PO-dagbog”, hvor alle bifangster registreres - både marsvin, fugle, rokker mv. – data, som ikke fremgår af NAER´s logbogssystem.

Data indhentet i 2013 blev præsenteret; 46 garnfartøjer med 4658 fartøjsdage forbrugt (ikke dage med redskaber i vandet, men dage hvor der aktivt er halet garn ind). Der blev registreret bifangst af 78 marsvin i området, hvilket indikerer, at der er forekomst af marsvin i de samme områder, hvor garnfiskeriet (kg-mæssigt) er mest intensivt.

Ud fra en antagelse om, at disse 78 marsvin bifanges, og yderligere 50 % er faldet af garnene, idet de indhales – vil effekten på marsvinebestanden i området svare til cirka 156 individer fordelt på 4658 dage - svarende til 0.0335 pr. fiskedag. Dette estimat er betragteligt under anbefalingerne fra ASCOBANS på en bifangstrate på 1.7 % svarende til 0.127 pr. havdag.

Dansk garnfiskeri i Nordsøen er ifølge dette bifangstprojekt ikke årsag til store bifangster af marsvin i området.

Finn Larsen supplerede med at resultater fra DTU Aquas videomonitering har vist at 20% af de bifangne marsvin ikke blev opdaget af fiskeren fordi marsvinene faldt ud af garnet lige ved vandoverfladen. Hertil skal lægges marsvin der falder ud af garnet inden de når op til overfladen.

Finn Larsen nævnte desuden at ICES WGBYC i 2015 fremlagde de første, foreløbige beregninger af konfidensgrænserne for bifangstraten for marsvin i Nordsøen baseret på ICES bifangstdatabasen. 95 % konfidensgrænserne går fra 0,028 til 0,045 marsvin pr. havdag.

[Præsentationen er vedlagt mødereferatet].

5. Beskyttelse af havfugle – status på projekt v/Rasmus Due Nielsen

Rasmus Due Nielsen gav en kort status på det igangværende fugleprojekt, som udføres i et samarbejde mellem Center for Fiskeri, NaturErhvervstyrelsens decentrale fiskeriinspektorater og Institut for Bioscience. Projektet omfatter registrering af bifangst af havfugle i fritidsfiskeres nedgarnsfiskeri i 2 Natura 2000 områder: hhv. ”Aalborg Bugt” og ”Det sydfynske øhav”. Projektet vil bidrage med viden om, hvor bifangst forekommer, hvornår bifangst forekommer og hvor mange antal netmetre, som kontrolleres, hvilket vil give bedre mulighed for at kvantificere omfanget af bifangst af fugle i fritidsfiskeriet i de to områder.

Siden projektstart har der været udført 31 togter, hhv. 18 sejlads i det sydfynske område (kontrol af 81 nedgarn) og 13 sejlads i Aalborg bugt (kontrol af 59 nedgarn). I alt er der registeret 20 bifangster af fugle fordelt på fire arter; troland (14), edderfugl (3), bjergand (2) og sortand (1) - hvilket foreløbigt giver en bifangstrate på 1,59 fugle pr. netmeter. Det er på nuværende tidspunkt for tidligt at sige om bifangstraten divergerer væsentligt, fra det tidligere lignende forsøg udført i det erhvervsmæssige garnfiskeri.

Knud Flensted spurgte ind til, om der i projektet indgik en opgørelse af fritidsfiskernes aktive ”netdage”/fiskedage, da dette er nødvendigt at kende til, hvis man ønsker at udlede noget af datasættet.

Kaj Poulsen supplerede med at nævne, at data fra nøglefiskere i den forbindelse kunne anvendes, idet disse fast fisker 10 dage pr. måned.

Jakob Munkhøj Nielsen mente, at data fra nøglefiskerprojektet fremover kan inddrages og udgøre et datagrundlag som supplerer nye data som indhentes. Når fugleprojektet er blevet endeligt afrapporteret, vil NAER vurdere behovet for regulering af fiskeri for beskyttelse af havfugle i områderne.

Finn Larsen supplerede med at referere til DTU Aquas kameraprojekt (bifangst af marsvin i garnfiskeriet), hvor det har været muligt at artsidentificere 64 ud af 68 bifangede havfugle, fanget i den nordlige del af Øresund. Datasættet er endnu ikke oparbejdet, men vil ske indenfor de næste 1-2 års tid.

Anja Gadgård Boye oplyste, at projektet oprindeligt var forventet afsluttet med udgangen af 2015, men idet at der ikke har været det antal kontrolsejladser som ventet, skal der snarest tages stilling til

hvor meget data DCE har behov for, til at basere faglige vurderinger på - og om projektet skal fortsætte endnu et år.

[Statusrapport over projektet er vedhæftet mødereferatet].

6. Orientering om Natura 2000 planer v/Marie-Louise Krawack

Marie-Louise Krawack informerede kort om status på de nye Natura 2000 planer (gældende for 2016-2021), som har været i høring indtil 10. april 2015. Der er kommet mange høringssvar ind, som NST i øjeblikket er i gang med at gennemgå.

Henrik Lund påpegede, at med så mange planer (252 stk.) i høring på en gang, at NST fremadrettet bør gribe høringsfasen anderledes an, da det er svært at skabe sig et overblik over ændringer og tilføjelser i planerne. Eventuelt bør nye indsatser listes, så det ikke er nødvendigt at gennemgå samtlige planer.

Marie-Louise Krawack afsluttede med at nævne, at genopretningsprojektet ”Blue Reef” netop har vundet en Natura 2000 EU Life+ pris.

[se mere herom: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/application-2015/award-winners/index_en.htm]

7. Eventuelt

Jakob Munkhøj Nielsen afrundede mødet og takkede mødekredsen for godt samarbejde gennem årene, særligt det sidste års tid i forbindelse med de første internationale fiskeriforvaltningsforslag.

Næste møde i Natura 2000 dialogforum forventes afholdt i løbet af efteråret, hvor fokus vil være på fiskerireguleringsforslagene for de resterende Natura 2000 områder med rev på udpegningsgrundlaget i hhv. Kattegat og Østersøen.